

2018-06-28
N2018/03935/MRT
N2017/02238/MRT (delvis)

Näringsdepartementet

Transportstyrelsen
601 73 Norrköping

Uppdrag att ta fram underlag om obemannade luftfartyg s.k. drönare

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Transportstyrelsen att ta fram ett underlag om obemannade luftfartyg s.k. drönare. Underlaget ska innehålla en fakta- och nulägesbeskrivning av användningen av drönare i Sverige samt en analys kring utvecklingsområden för att möjliggöra en fortsatt utveckling och användning av drönare. Underlaget ska därigenom även innehålla en analys av utmaningar i förhållande till användningen av drönare på kort och lång sikt samt eventuella behov av ändringar i det nationella regelverket avseende drönare.

Följande områden ska redovisas.

- Användning av drönare i Sverige: underlaget ska omfatta både kommersiell användning och användning för hobby- eller fritidssysselsättning. Avseende den kommersiella användningen bör underlaget innehålla en beskrivning av vilka sektorer och näringslivsområden som är berörda. Transportstyrelsen ska även lämna en redovisning kring utvecklingen internationellt och så långt som möjligt beskriva möjliga kommande områden för drönaranvändning. Med utgångspunkt från ovanstående ska Transportstyrelsen identifiera eventuellt behov av stöd till en fortsatt utveckling inom området samt indikera vilka myndigheter som kan komma att beröras. Transportstyrelsen ska även belysa möjliga flygsäkerhets- och miljömässiga effekter relaterat till drönare.

- Behovet av att se över det nationella regelverket avseende drönare: Transportstyrelsen ska belysa eventuellt framtida behov av nationella regler samt i förekommande fall lämna författningsförslag. Analysen ska göras utifrån det nuvarande nationella regelverket avseende drönare samt kommande EU-regler. Inom ramen för detta arbete ska Transportstyrelsen särskilt se över möjligheten att använda drönare utanför siktlinjen.

Vid genomförandet av uppdraget ska Transportstyrelsen beakta säkerställandet av det svenska totalförsvarets behov och intressen samt skyddet av Sveriges säkerhet i övrigt.

Vid genomförandet av uppdraget ska Transportstyrelsen vidare på lämpligt sätt tillvarata de kunskaper och erfarenheter som Verket för innovationssystem (Vinnova) besitter utifrån myndighetens uppdrag att stärka samordningen mellan myndigheter för en sammanhållen innovationsprocess.

Transportstyrelsen ska vid genomförandet av uppdraget föra en dialog med de myndigheter och aktörer som styrelsen bedömer är berörda av uppdraget.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 30 juni 2019.

Skälen för regeringens beslut

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhälls-ekonomiskt effektiv och långsiktig hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Därutöver har riksdagen beslutat om ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa. Funktionsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingen i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov. Hänsynsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt samt bidra till att det övergripande generationsmålet för miljö och miljö kvalitetsmålen nås samt bidra till ökad hälsa.

Regeringen har i januari 2017 beslutat om en svensk flygstrategi för flygets roll i framtidens transportsystem (dnr N2017/00590/MRT). Av flygstrategin framgår att drönare har stor potential att ersätta bemannad luftfart exempelvis vid kartering och inspektioner eller för att komma åt svårtillgängliga platser eller miljöer som är farliga för människor. Drönare möjliggör därutöver också helt nya tjänster och kan också komma att ersätta tjänster som idag utförs på annat sätt. Regelverk som stödjer den tekniska utvecklingen och de möjligheter som tekniken innebär är därför viktigt för att skapa rätt förutsättningar för utvecklingen. I fråga om drönare är det också viktigt att beakta frågor om personlig integritet, säkerhet och användningen av luftrummet. Den snabba utvecklingen inom området innebär att en rad övergripande frågeställningar behöver besvaras för att säkerställa en önskvärd utveckling inom området utan negativ påverkan på flygsäkerheten, säkerhet i övrigt eller förutsättningarna för en effektiv luftrumsanvändning.

I flygstrategin anför regeringen vidare att det utifrån den kraftigt ökade användningen av drönare och den pågående regelutvecklingen på internationell nivå finns ett behov av att se över den svenska regleringen av drönare.

Regeringen har den 9 maj 2018 uppdragit åt Luftfartsverket att genomföra en fördjupad studie avseende utformningen av det svenska luftrummet (dnr N2018/02937/SUBT). Studien ska resultera i en luftrumsstrategi ("Luftrum 2040") som kan utgöra underlag för uppdrag att genomföra en översyn av luftrummet. Redovisningen ska omfatta åtminstone aspekter såsom flygsäkerhet, kapacitet, kostnadseffektivitet samt klimat- och miljöpåverkan. Redovisningen ska därtill även omfatta en beskrivning av hur introduktionen av drönare påverkar luftrumskapaciteten.

Regeringen har den 9 mars 2017 uppdragit åt Vinnova att stärka samordningen mellan myndigheter för en sammanhållen innovationsprocess (dnr N2017/01832/IFK). Syftet är att stärka sin egen och andra myndigheters förmåga att möta de frågeställningar och behov som kan uppkomma under innovationsprocessen för innovativa företag inom reglerade branscher.

Transportstyrelsen beslutade i december 2017 om nya föreskrifter (TSFS 2017:110) om obemannade luftfartyg som trädde ikraft den 1 februari 2018. Ändringarna har bl.a. föranletts av ett ökat behov av att främja

teknikutvecklingen, för att hantera ökade risker med allt fler obemannade luftfartyg i luften samt en tydligare synkronisering med regeringens målsättning och strategier så att Sverige kan upprätthålla sin position som en stark och innovativ flygindustrination.

Under 2018 träder en ny förordning för Easa (Europeiska byrån för luftfartssäkerhet) ikraft. Förordningen ersätter Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 av den 20 februari 2008 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfartssäkerhet, och om upphävande av rådets direktiv 91/670/EEG, förordning (EG) nr 1592/2002 och direktiv 2004/36/EG. Genom förordningen får Easa ett brett mandat att reglera civila drönare. Mer detaljerade regler för drönare kommer att beslutas utifrån principerna i förordningen.

Europeiska kommissionen har genom SESAR JU lanserat begreppet U-space. U-space utgör ett förslag till ett framtida ramverk, en infrastruktur i det lägre luftrummet, för att möjliggöra utvecklingen av tjänster för drönare i luftrummet. Drönare ska integreras med befintlig flygtrafik i luftrummet på ett säkert och effektivt sätt.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den bör ta fram en nationell strategi och moderniserad lagstiftning för drönare som både bejakar möjligheterna med ny teknik och värnar flygsäkerheten (bet. 2016/17:TU10, rskr. 2016/17:185).

En ökad användning av drönare kan innebära stor nytta för samhället. Samtidigt finns risker i att drönare kan användas av antagonistiska aktörer som utgör ett hot mot Sveriges säkerhet. Detta perspektiv behöver belysas ytterligare framledes. I enlighet med försvarsbeslutet 2015 har den svenska totalförsvarsplaneringen återtagits. Säkerställandet av det svenska totalförsvarets behov och intressen behöver därför också beaktas.

Utifrån den ökade användningen av drönare samt pågående regelutveckling anser regeringen sammantaget att det finns ett behov av ett fördjupat kunskapsunderlag om drönare samt en analys av utmaningar på kort och lång sikt. Transportstyrelsen bör därför ges i uppdrag att ta fram ett sådant underlag.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Nils Paul

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/L4, L5, L6, PO och SSK

Försvarsdepartementet/MFI och RS

Finansdepartementet/BA

Miljö- och energidepartementet/KL och ME

Näringsdepartementet/D, FÖF, IFK, RS, SUBT, TIF och TS

Försvarsmakten

Luftfartsverket

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Trafikanalys

Trafikverket

Polismyndigheten

Post- och telestyrelsen

Säkerhetspolisen

Verket för innovationssystem